

## Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

## Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

# DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

## Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.  
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.  
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.  
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

## A realiskola.

Debreczen, június 13.

A csütörtökön tartott rendkívüli városi közgyűlés lett volna hivatva dönteni azon kérdés felett, hogy hova építsük a realiskolát. Ámde míg a kiszemelt telkek szélessége felett vitatkoztak, az alatt szánosan elhagyták a közgyűlési termet s midőn szavazásra került a dolog, nem volt együtt a törvényben megkívánt létszám. A közgyűlés tehát e kérdésben nem határozhatott.

E késelemben nem látunk veszélyt, mert nagyon megfontolandó dolog az, hogy hova építsük a realiskolát. A tanács azt javasolta, hogy a hatvan-utcai 1551—1552—1553. számú telkeken építtessék, ellenben Dr. Balkányi Miklós határozati javaslatot nyújtott be az iránt, hogy a realiskolát ne ily félreeső helyen, hanem a város központján, a csapó-utcai Kainrath-Budaházy-féle telkeken építsék föl.

Minden fölszólaló elismerte, hogy a Dr. Balkányi által ajánlott telkek-csoport sokkal alkalmasabb a realiskola helyéül, mint a hatvan-utczán ajánlott telkek, melyek csak azért lennének alkalmasak, mivel ott egy új utcát lehetne nyitni. Ámde a felszólalók és a közgyűlés többsége — pénzügyi szempontból — a tanács előterjesztését volt hajlandó elfogadni, — azonban nem lehetetlen, hogy a jövő szombaton tartandó közgyűlés — bővebb megfontolás után — a Balkányi által ajánlott telkek-csoport mellett dönt.

Dr. Balkányi Miklós beszéde, melyben a Budaházy-Kainrath telkek-csoportot ajánlotta a realiskola helyéül, — egész terjedelmében következőleg hangzott:

A legnagyobb elismeréssel viseltetem a tekintetes tanács azon törekvése iránt, hogy a város ügyeinek intézésében a város pénzügyi érdekeit mindenkor szem előtt tartja s minden előterjesztésében, minden javaslatában a legszigorubb takarékoság elvei által vezérelteti magát. Ha a realiskola helyének meghatározásánál pusztán csak pénzügyi szempontok volnának irányadók, vagy legalább a pénzügyi tekintetek volnának főfontosságúak és ha a tanácsi javaslatban foglalt számítás helyes volna s a feltüntetett kedvező pénzügyi eredménye, akkor örömmel elfogadnám a tanácsi előterjesztést.

Mivel azonban a realiskola helyének meghatározásánál nem kizárólag csak a pénzügyi szempontok döntők, nem szabad teljesen mellőznünk a közoktatásügyi kívánalmakat és ezek legfontosabbját, azt t. i. hogy a realiskola mindenki számára könnyen hozzáférhető legyen. Kétségtelen, hogy ez a realiskola Debreczen város intellectualis emelésének, közmívelődése

fejlesztésének évtizedeken, sőt talán évszázadokon át egyik igen hathatós eszköze lesz, hogy azonban ebbeli feladatának kellően megfelelhessen, olyan helyre kell elhelyeznünk, hogy a város minden részéből egyaránt, könnyen elérhető, nagy idővesztés nélkül megközelíthető legyen. Ha egy pillantást vetünk Debreczen város térképére, úgy találjuk, hogy a város északról dél felé húzódva olyan tojásdad alakban fejlődött, melynek hossz-átmetszete a péterfyai külvárostól az állam-vasutak indóházáig mintegy 3 kilométert, kereszt-átmetszete a kis czegléd-utcai temető sortól a Széchényi-utca végső házáig mintegy másfél kilométert teszen, ezen a területen van Debreczen városának mintegy 4000 háza felépítve, ezen a területen lakik Debreczen városnak most már 60.000-et meghaladó lakossága, akár a térképet nézzük, akár a forgalmat, a város központja a városházától észak felé a csapó-utca torkolatáig esik. Ez a terület az, a mely a város minden részéből egyformán megközelíthető. Itt összpontosul minden forgalom, minden közlekedés ide irányul. Magasabb oktatásügyi szempontból a realiskola céljaira annál alkalmasabb a kijelölendő terület, mennél közelebb esik a város ezen középpontjához és annál alkalmasabb, mennél tovább esik ezen középponttól.

Ezen szempontból tekintve a tanácsi előterjesztést, a javaslatba hozott hatvan-utcai utca-házat és szomszédos területet nem tartom alkalmasnak, mert a város egyik széléhez, a nyugatihoz annyira közel esik, hogy a város minden más részéből csak nagy idő veszteséggel érhető el. Erre nézve megezőfolthatatlan bizonyítékot nyújt az a kiszámítás, a melyet bátor voltam összeállítani, mert míg a tanácsi előterjesztésben javaslatba hozott hatvan-utcai 1551. számú háztól a város nyugati szélső házáig csak 16 ház van, s a távolság nem tesz ki többet 270 méternél, addig a város keleti oldalán a Csicsogóig 98 ház van és két kilométert meghaladó távolság, az állam-vasuti indóház környéke 1500, a Péterfyai külváros és környéke 1500—2000 méternyire, a csapó- és homokkertek, a hol utóvégre is, bármennyire tiltakozunk ellene, előbb-utóbb külvárosaink lesznek, 3—3½ kilométer távolságra esnek, vagyis ha átlag 2 kilométer távolságot veszünk számításba, mindennap legalább négyszer és legalább egy-egy félóraig tartó utat kellene megtenni a realiskoláig. Az a terület, a mely a tanácsi javaslatban foglalt 1551. számú telket környezi, a város nyugati végpontjáig terjedő vonalat véve alapul, nem nagyobb egy fél négyszög kilométernél és ezen van mintegy 170 házas telek, míg a város összes egyéb területe, tehát mintegy 4½ négyszög kilométernyi terület, kisebb-nagyobb mérvben távol esik. Távol esik több mint 3800 házastelek és ezek lakossága. Az utolsó népszámlálás adatainak alapul vétele mellett a hatvan-utcai utcaháza közelségében lakik a

város 60.000 lakosából — 15 lakost számítva átlag egy házra 2550 lakos, — míg a város összes egyéb lakossága tehát 57.450 ember kisebb-nagyobb mérvben távol lakik.

Azt hiszem, hogy ezzel be van bizonyítva, hogy a közoktatásügyi érdekek szempontjából a hatvan-utcai utca-ház telke, távolságánál fogva, nem alkalmas realiskola számára, méltóztassék megengedni, hogy a kérdés pénzügyi oldaláról szóljak.

A tekintetes tanácsot javaslata megtételénél kétségtelenül az vezérelte, hogy az általa javasolt telkek legolesőbb s ezért lesz legjobb, ezen feltevés azonban téves, mert a hatvan-utcai 1551. számú városi tulajdonat képező utca-ház mellett levő 1552. számú Kádár-féle ház 8000 frtba, az 1553. számú Szabó István-féle házas telek 14.000 frtba, az utca-nyitás céljából megvásároltatni javasolt nagy-uj-utcai 1613. számú Szabó József-féle házastelek megszerzési ára 10.000 frtba kerül, a tanácsi javaslat szerint az egész terület 32.000 frtba kerülne; ez a számítás téves, mert kimaradt a számításból a város tulajdonát képező 1551. számú 799 □ el területű utca-ház telkének az értéke, a melyet, ha a megvételni javasolt Kádár- és Szabó-féle szomszédos telkek vételárához viszonyítva állapítjuk meg, 23.970 frt, ha pedig az újabb időbeli hatvan-utcai telkek árakat vesszük számításba, legalább 18.000 forintot hozzá kell adni a tanácsi javaslatban kitüntetett 32.000 frt-hoz, úgy hogy ezzel együtt a hatvan-utcai telkek-csoport ára 50.000 frtba emelkedik. Bele kerül tehát az a hely, a mely távolságánál fogva nem alkalmas 50.000 frtba, míg az a másik hely, a mely a város középpontjához egészen közel esik, — a mely minden más tekintetben megfelel, nem kerül ennyibe és így még pénzügyi szempontból is ajánlatosabb. Az iratok közt fekszik ugyanis a csapó-u. elején fekvő 359. sz. Budaházy és 358 számú Kainrath-féle telkek tulajdonosainak nyilatkozata, mely szerint ez a két összesen 1257 négyszög ölnyi házastelek 49.000 frtba kerülne és pedig 9 hold és 150 négyszög öl ondódi földjével együtt, ha a 49.000 frtból leszámítunk a 9 hold és 150 négyszög öl ondódi földért holdanként 250 frtot, összesen 2250 frtot, akkor ez a csapó-utcai Kainrath-Budaházy-féle telkek-csoport 46.750 frtba kerül és így több mint 3000 frttal kevesebbe, mint a hatvan-utcai, a mely távolságánál fogva alkalmatlan; mindezen indokok alapján azt a határozati javaslatot vagyok bátor előterjeszteni: méltóztassék a tekintetes bizottsági közgyűlésnek, a tanácsi javaslattól eltérőleg, a csapó-utcai 358. és 359. házszámú Kainrath és Budaházy-féle telkeknek realiskola céljaira való megszerzését elhatározni.

Mi teljesen igazat adunk Dr. Balkányi Miklós urnak abban, hogy az általa ajánlott telkek sokkal alkalmasabbak a realiskola helyéül, mint a tanács által ja-

vaslatba hozott telkek; azon ellenvetésre pedig, hogy a Dr. Balkányi Miklós ur által ajánlott telkek megszerzése 35—50,000 frttal többé kerül, mint a tanács által javasolt telkek, megjegyezzük, hogy azon városnak, mely k a s z á r n y á k r a milliókat szavazott meg, nem szabad néhány ezer forint miatt takarékoskodni ott, hol a tanügy fontos érdekéről van szó! De ha ki is mondjuk e téren a szigorú takarékoskosságot, még akkor is kérdés, hogy nem lehetne-e a város központjához közel (ha nem is éppen a Kainrath-Budaházy telkeket) jutányos áron alkalmas telkeket szerezni a realiskola számára? És ha lehet — s mi azt hisszük, hogy lehet — akkor nem értjük, hogy miért építenők a realiskolát a város szélére, a hatvan-utca végére?!

### Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 11-én.

A képviselőház csütörtöki ülésén Illy és Bálint, a báránói kerület orsz. gyűl. képviselője, lendületes, szép beszédet mondott az önkormányzati jogok föntartása mellett. Beszédét, mely nemcsak gondolat-bősége, de formai tökélye által is kivált, nagy tetszéssel fogadta a függetlenségi párt. K a p o s s f y Jenő, ki leginkább Szalavszky szerdai beszédével polemizált, szintén a javaslat ellen beszélt, ellenben B u s b a c h Péter a faltörő kos szerepére vállalkozott a függetlenségi párt érveit igyekezett volna (ha képes lett volna rá) meggyöngyíteni. Végül D o m a h i d y István, a kormánypárt tagja, beszélt a javaslat ellen.

\*

Az első szónok Illy és Bálint:

Mindenek előtt ki kell jelentenie, hogy ő a haladásnak s így a reformoknak embere és sem a pártfegyelem, sem bármely tekintet ellenkező álláspontra terelni nem képes. De az a párt, melyhez tartozik, ily irányt nem követett és nem is fog követni soha. A haladás van e pártnak zászlójára írva, haladás alkotmányos jogi alapokon (Ugy van! a szélső balon), és senki sem vetheti elfogulatlanul szemére, hogy bármely józan reformnak útjába gátat vetett volna, ha az az alkotmányos jog alapján indult ki és veszélyrel nem fenyegette hazánkat. (Ugy van! a szélső balon.)

Ugyanezért azt az állítást, hogy midőn a kérdéses törvényjavaslattal szemben oly határozott állást foglal, ezzel retrograd irányt követ és régi elavult romok fentartására törekszik, mint merőben igaztalan, a maga és t. elvtársai nevében visszautasítja. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A kormánypárt romokról beszél, ámde e romok remekművek, a melyekről lekivánczik a rájuk rakott cziczoma. A kormány, a mikor javítani akar e romokon, csak torzítja azokat.

Nem szabad feledni, hogy a régi megyei rendszer, melyet reformálni akarnak, alkotmányunk talpkövének épült fel s hogy annak legbensőbb szegletköve, legerősebb oszlopa az önkormányzat. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem szabad felednünk, hogy az minden izében magán hordja építőjének jellegét, hogy az minden izében magyar, a mely nem múlt századokra, de a nemzeti életet felőléző évezredekre épült. Nem csupán a közélet napi szükségletei adtak annak életet és tartották fenn azt, mentsvár az t. ház, a melynek kapujára Zrinyinek szavai vannak felírva: »Ne bántsd a magyart!« Nem kell messze lapoznunk a történelem könyvében és látni fogjuk, hányszor állította meg ez alkotmányos jogainkat, nemzeti életünket elsöpréssel fenyegető ellenesleges áramlatokat. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) És hányszor vitta vissza annak

védőszánczai között a nemzet a töle erőszakkal elharácsoltságokat! — S annak a veszélynek szája, melynek vihara rajtunk századokon keresztül dult és tombolt, még ma sincs betömvé, olyan az, mint az Aeolus barlangja, ott tátong az felénk ma is a közös ügyekből, ott fujja ránk hideg szelét Bécsből (Ugy van! a szélső baloldalon), osztrák-magyar szellemet, osztrák-magyar rendszert, azt csak az a szikla-óriás tömheti be, a melynek neve ellenállás s a melynek legkitünőbb kifejezője a megye. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Azt mondják, hogy a megyei rendszer leélte magát, nem életképes szervezet többé s nem illik be az államélet mai keretébe. Én azt hiszem, hogy mindez csak légből kapott állítás. Hiszen akkor az egész alkotmány, mely a nemzet véréből, temperamentumából s benső egyéni jellegéből vette életét s melyet jellemzőleg vérell peccsételtek meg őseink, akkor egész alkotmányunk leélte volna magát? Azt mondják, hogy a megyei rendszer nem illik be államéletünk mai keretébe. Hát hiszen ez a kerettől függ. — Abban a keretbe, mely mint a boa constrictor, mindig összébb-összébb szorítja gyűrűit, a míg csak meg nem fojtja martalékát: ebbe a keretbe csakugyan nem illik bele. Ez a keret a centralizáció, mely, mint szülőanyja az abszolutizmus, ugy végeredményében is abszolutizmusra vezet. És légyen ez akár egyeduralmi hatalom, akár parlamenti kormány kezében, természeténél fogva mindig odator, hogy minden jogot, hogy minden hatalmat magában összpontosítson. Homlok-egyenest ellenkezik az önkormányzat elvével és azt csirájában, a szabad választásban igyekszik megfojtani.

A szónok beszél a központosítás veszedelméről, s utal arra, hogy e veszedelmektől a kormánypártban is félnek. Bizonyítja ezt sok derék férfiak a pártból való kilépése.

Nem vagyok — ugymond — szerencsés közelebről ismerni nézeteiket, mert ők maguk vannak hivatva álláspontjuknak tiszta megvilágítására, és én hiszem, hogy ezt meg is fogják tenni, annyival is inkább, mert ezt méltán megköveteli tőlük a közvélemény és a haza, (Élénk helyeslés a szélső balon) de annyit előre is hiszek, hogy ily elhatározó állásra őket csak a meggyőződés hatalma s a fenyegető veszély érzete bírhatta; (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) mert az a veszély t. ház, bármint akarják is a tuloldalról eltakarni, nagyon kilátszik a törvényjavaslatból, főleg ennek előkészítéséből és mint egy deus ex machina előrúntásából. — (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ne adja Isten, hogy egykor nagy viharrá fejlődjék hazánk felett és elseperje közszabadságunkat, alkotmányos jogainkat s vele kicsiny, de nagybecsű önállóságunkat. Sajátságos jele az időnek, t. ház, mintha megsokallottuk volna azt a lépést, melyet a szabadság birodalma felé tett nemzetünk s melylyel mintegy közelebb jutottunk nemzeti önállóságunkhoz és függetlenségünkhöz, most készakarva keressük ki mintegy azokat a pentokat, készakarva keressük ki történelmünk könyvéből azokat a lapokat, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) melyek a nehéz napokban az önfenntartás és ellenállás erejével ruháztak fel s önzekeinkkel sietünk azokat egymásután kiszagatni és megsemmisíteni, hogy ne legyen semmi, a mi a multak dicső küzdelmére és fényes vívmányaira emlékeztet; és ne legyen semmi, a mi a jövő iránti hazafiai kötelességekre lelkesít. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Miután engem ily ténykedéstől egyaránt eltilt ugy a multak iránti kegyelet, mint a jövő iránti kötelességerzet, azon párt elveit hiven, melynek jelszava: »Jogokért küzdeni mindig, de jogokat nem adni fel soha«. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon) nem fogadom el a törvényjavaslatot, hanem csatlakozom a Szederkényi t. barátom által benyújtott határozati javaslatához. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Kapossfy Jenő nem tudja, összeegyeztethető-e a parlamentarizmussal, hogy a kormány ily nagy horderejű javaslatot ugyszólván kapuzáráskor terjeszt be. Ő el tudja képzelni, hogy egy elementáris erővel fellépő kérdéssel ilyen késői időben is foglalkozzék a parlament; de ha a kormány nem tudja minden kétséget kizárólag bebizonyítani a kérdés aktuális voltát, akkor nem volt joga a nemzet megkérdése nélkül már most beterjeszteni a javaslatot s még kevésbbé van joga arra, hogy minden áron keresztül is akarja hajtani azt. E javaslat nem tisztán közigazgatási, hanem nagy mértékben alkotmányjogi javaslat is, ennél fogva e szempontból is kell bírálni. Hosszasan foglalkozik az államtitkár beszédével s különösen annak ama részével, mely a függetlenségi párt álláspontjára és magatartására vonatkozik. Ha e javaslat törvényerőre fog emelkedni, nevelünk egy merev, bürokratikus tisztikart, mely lefelé dölyfös és erőszakos, fölfelé pedig simuló és kegykereső. Azonkívül a centralizáció keresztülvitelével még erősebbé teszzük a kétségtelenül létező oligarchikus osztályt. Ha a tisztviselői kart jobban dotálnók, ha a választásokat tisztább alapokra fektetnők, meg lehetne javítani a közigazgatást, a nélkül, hogy az ősi intézményeket eltöröljék. Az igazságügy a maga kinevezett tisztviselőivel semmivel sem volt jobb, mint a közigazgatás. Az igazságügy állapota csak akkor javult, mikor a törvényhozás a bíróságok dolgán könnyített. Végül a nemzetiségi kérdésre reflektál. A kormánypártból éppen az erdélyi képviselők léptek ki, akik tudják, — hogy e j a v a s l a t a nemzetiségi állapotokon segíteni nem fog. Ha az erdélyiek e javaslattól orvoslást reméltek volna, bizonynyal félretettek volna minden alkotmányjogi aggályt s megszavazták volna a javaslatot. Ha a kormánynak nem lesz bátorsága az igazgatások fészkebe erős kézzel belenyulni, akkor a nemzetiségi kérdést sosem fogjuk megoldani. Lehetnek az országnak hazafiatlan kormányai s erre való tekintettel sem szabad az ősök bölcsessége által alkotott védműveket lerombolni. A javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

D o m a h i d y István: Kijelenti, hogy a pártfegyelem sem tartja vissza attól, hogy a törvényjavaslat ellen foglaljon állást. Nem a kormány iránti bizalmatlanság, hanem egyedül a nemzeti és alkotmányos függetlenség iránti féltékenység utalja erre az álláspontra. Grünwald Béla elveit annak idején nem fogadta el a szabadelvű párt, mert ez elv nemcsak a függetlenségi elvbe ütközött, de ellenkezett a szabadelvű párt elveivel is. Nem is érti, hogy mi idézte elő a szabadelvű pártban e hirtelen változást. Senki sem hitetheti el vele, hogy e törvényjavaslat, mely a megyei önkormányzat életereit metszi el, megérett volna; ugy tettek vele, mint a cseresznyefával, körülárkolták, csakhogy gyümölcse gyorsabban érjen és hamarabb piacra vihessék. (Tetszés a szélsőbalon; derűtség jobbfelől.) E javaslat eszméje állandóan a kormánypárt ellenszenvével találkozott; ezt senki sem tagadhatja s nagy önmegtágadás kell ahhoz, hogy most mégis az egész párt támogatni tudja. Ismeri a népet és tudja, hogy nagy időkből, nehéz körülmények között csak oly tisztviselők vezetése alatt hajlandó áldozatokra, akiket ő maga, vagy megbízottja választott. Feltételezi a kinevezendő tisztviselő karról, hogy saját jól fel-fogott életérdeke érdekében teljesen rendelkezésre fog állani a központi hatalomnak. Ezért fél tőle. A megyék képviselték a tömör testben álló nemzeti akaratot s vajjon nehéz időkből nem állhat-e be az a helyzet, hogy akár Szapáry, akár Apponyi keresni fogják ezt a tömör testben álló nemzeti erőt és akaratot? Ha ez a javaslat törvénynyé lesz, ezt az erőt és akaratot hiába fogják keresni.

Politikai templom a megye, melyben állampolgáraink a hazafias kötelességek tudatára először ébredtek. A hazafiaságot senki sem vonja kétségbe, de nézete szerint az erkölcsi bátorság hiányzik arra, hogy úgy nyilatkozzanak, mint ő. A pártfegyelem nyomása még a józan eszt is béklyóba veri, (Nagy tetszés a szélsőbalon.) A nemzeti akaratnak csak halvány kifejezései vagyunk e házban s az igazi nemzeti akaratnak megnyilatkozása előtt e javaslatból törvényt alkotni nem szabad. Az igazságügyminiszter a fokozatos fejlesztést szereti hangoztatni, (Egy hang: Nincs is itt soha!) mért nem alkalmazzák e kérdésben is a fokozatos fejlődés elvét? A megyét egyszerre agyonütik s annak feltámadása soha sem lesz. Elismeri, hogy a nepotizmus némi árnyoldala a megyének. De szűkebb körű nepotizmusnak van is némi jogosultsága s az ellen csak azok küzdenek, kik a nepotizmus körébe még eddig nem tudtak bejutni. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Ha a megyei védbástyákat lerombolják, akkor a parlamentarizmus is csak porhintés a mi szemünkbe. A kormány tetszése szerint összehozott parlamentben nem vállalja el a felelőséget. (Nagy tetszés és taps a szélsőbaloldalon.) A kormány, ha akarja, olyan parlament állít össze, amilyen neki tetszik. S ez veszély az, melytől ő irtózik. A közvélemény nem azért emelte az államtitkárt e magas pozícióra, hogy onnan aztán a közvélemény hazafiaságát és ügybuzgalmát kétségbe vonja. A hogy a magyarok közé nem szabad küldeni németet, horvátot, román stb., ugy a nemzetiségek közé sem szabadna oly tisztviselőt küldeni, aki nem ismeri azoknak aspirációját és konspirációját. (Derültség jobbfelől.) Végül összegezve érveit, kijelenti, hogy az allamosító törvényt veszélyesnek tartja és azt óhajtáná, hogy speciális viszonyainknak megfelelő törvényvel javítsanak a közigazgatás baján. A törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el. Éljenzés a szélsőbalon.)

#### A képviselőház ülése június 12-én.

A képviselőház tegnapi ülésén Szalay Károly, Gosztonyi Sándor és Perczel Miklós beszéltek, mindannyian a javaslat ellen. Végül gr. Szapáry Gyula jelentette ki, hogy több hozzá intézett interpellációra a mai ülésen válaszolni fog.

Szalay Károly polémizálva Busbach képviselővel és Szalavszky államtitkárral, dicsőíti a régi vármegyét. A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem pártolja Szederkényi határozati javaslatát.

Gosztonyi Sándor nem fogadja el a törvényjavaslatot a részletes vita alapjául és határozati javaslatot nyújt be, hogy vonja vissza a kormány a törvényjavaslatot és állítsa előbb helyre a független Magyarországot.

Perczel Miklós kifejti, hogy a reform, a melyet a kormány a törvényjavaslattal kezdeményez, éppenséggel nem illeszthető be viszonyaink közzé. Szemrehányást tesz a sajtónak, hogy a közvéleményt félrevezette a reformot illetőleg. Inkább akar kevesebb kulturát, de legyen meg a régi szabadság. A mostani megyék azért nem teljesítik feladatukat, mert kivetkőztették régi igazi jellegükből. A 48-ki nagy átalakulás nem történhetett volna meg nagyobb megrázkódtatás nélkül, ha a megye nem állott volna fenn. Hangsúlyozza szónok, hogy elengedhetlen követelmény fontos átalakításoknál, mint a minőt most kezdeményeznek, az országot meghallgatni és ezért fel kellett volna oszlatni az országgyűlést. Végül figyelmezteti a mérsékelt ellenzéket, főleg annak vezérét, bár ismeri a rögzésmék erejét hogy sokkal nagyobb ellensúlyra van szükség a kormány túlhatalmával szemben, mint a menyivel ezuttal beérik. Ez az eljárás nem egyezik meg régebbi magatartásukkal, erőteljes küzdelmeikkel. Az abszolutizmus most már nem ta-

lálhat akadályra. Reméli azonban, hogy a nemzet ki fog ábrándulni és majd visszaállítja a megyét. Nem fogadja el a törvényjavaslatot s határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány vonja vissza a javaslatot.

**A nagy vita.** Tegnap volt két hete, a mióta a közigazgatási javaslat feletti nagy vita folyik, s egyik-másik kormánypárti lap már is azzal áltatja magát és olvasóit, hogy az általános tárgyalás már a napokban befejeződik. No hát alaposan csalódnak, mert a függetlenségi pártok eddigelé haderejüknek csak egy negyedrészét küldték meg csatatűzbe, s nemcsak igen jó minőségű tisztek és legénység, hanem vezér-alakok felvonulása is van még hátra. Hogy az eddigi küzdelem a függetlenségi pártnak aránylag mily csekély erejét fogyasztotta el, kitűnik a következő adatokból: A vita eddigi folyamán volt összesen 47 felszólalás: 21 a javaslat mellett és 26 a javaslat ellen; pártok szerint: a szabadelvű pártól 20 (19 a javaslat mellett, 1 ellene), a függetlenségi párt két árnyalatából 22 (mind a javaslat ellen), a mérsékelt ellenzékéről 3 (2 a javaslat ellen, 1 a javaslat mellett), a pártokivüliek közül 2 (1 a javaslat mellett, 1 ellene). E szerint a vita szónokainak nem is egészen 47 százalékát szolgáltatta a függetlenségi párt, ami nyilvánvalóan bizonyítja, hogy mind máig e párt magatartása nem enged obstrukcióra következtetni. De kitűnik az is, hogy a függetlenségi pártoknak még legalább is 70 embere van, a kinek beszélnie lehet s aki, a párt becsületbeli ügyéről lévén szó, beszélni is fog. Hozzájok csatlakoznak a többi pártokon levő munitipalástak; számba kell venni továbbá a már beadott s a még beadandó hat. javaslatok mellett tartandó zárbeszédeket is: s könnyen kiszámíthatjuk, hogy az általános vita legalább még kétszer annyi beszédet és kétszer annyi időt fog elfogyasztani, mint a mennyit eddig elfogyasztott. S minthogy közben néhány sürgős törvényjavaslatot le kell tárgyalni s ezenfelül Szapárynak le kell kísérenie a királyt Pécsre, előre látható, hogy ebben a hónapban az általános vitát nem lehet befejezni. Általában pedig arról biztosíthatunk mindenkit, hogy a kormánytól hiába számít a függetlenségi párt kifradására.

#### A valutarendezés füsbe ment.

A berlini Börsencourir jelenti Bécsből, jól informált helyről, hogy a valutarendezés kérdését Ausztria-Magyarországon hosszú időre elhalasztják. Ennek főoka az osztrák képviselőházban kifejezésre jutott kedvetlen hangulat. Immár Wekerle magyar pénzügyminiszter is belenyugodott ebbe, minek következtében a Berlinben ama föltétel alatt elhelyezett nagy összegeket, hogy azokat aranyban fizessék vissza: az utóbbi napokban egyszerűen visszavonta a nélkül, hogy az aranyban való visszafizetést követelte volna. E hír, melynek valóságában a Börsencourir összeköttetéseinél fogva egyáltalában nem lehet kételkedni, igen szomorú. Dunajevszky, a volt osztrák pénzügyminiszter nem volt híve a valutának. Utódja Steinbach mindent elkövet, hogy a valuta rendezését megkezdje, de az osztrák képviselőház akadályozta meg, a mint azt a Bécsben most folyó budgetvita mutatja. Wekerlének sok szép ígérete füsbe megy s a kötelező nyilatkozatokat, melyeket a kormány nevében tett, nem válthatja be, mert az osztrák képviselőház nem akarja. És Bécs kedvéért kénytelen magát egy magyar miniszter deza-  
vuálni!

#### BELFÖLD.

**Az államosítás ellen.** Az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöksége a következő fölhívást bocsátotta ki: Egy az önkormányzat, illetőleg a tisztviselők választása fentartásának érdekében készült kérvénynek be-  
küldője arra kérte a függetlenségi és 48-as párt elnökét, hogy ha még nem késő, tehát nyujtsa be a kérvényt a képviselőházhoz. Ez alkalomból figyelmeztetjük polgártársainkat,

hogy mindaddig, míg a közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása tart, nem csak lehet, de kell is a tisztviselők választási jogának fentartása iránt kérvényeket benyújtani, a miért is ilyenek aláírására s beküldésére ezuttal is felkérjük t. polgártársainkat, kérvénymintákkal továbbra is készséggel szolgálván a függ. és 48-as kör (Kerepesi-ut 11. sz.).

**A képviselőház feloszlata.** Az országház folyosóján mind élénkebben foglalkoznak az országgyűlés feloszlataának eshetőségével. A szemesebbek már lépéseket is tettek, hogy kerületeiket előkészítsék a választásra. A vidéken is sok helyt megmozdulnak ennek a hatása alatt. Oly helyeken is foglalkoznak a készülődéssel, a hol különben meglepetés erejével birt volna az általános választások elrendelése. Sokáig a kérdés eldöntése nem halasztható, a nyáron tul semmi esetre sem, mert a nyáron való kihuzása a javaslat tárgyalásának biztos jele lesz annak, hogy abból törvény ez országgyűlésen nem lehet. Visszavonni a javaslatot annyi, mint megbukni vele, így gr. Szapáry Gyula nem sokára határozni lesz kénytelen ez ügyben.

**Az abrudbányai választás szerdán ment végbe,** még pedig úgy, hogy Ráth Károly meggyőződve róla, hogy a roppant mértékű hivatalos pressióval szemben nem győzhet, visszalépett s ennél fogva Lukács László miniszteri tanácsos megválasztott képviselőnek kijelentetett. Megjegyzendő, hogy azonfelül, hogy a főispán a kerületbeli hivatalnokokra ráparancsolt, hogy Lukácsra szavazzanak, a verespataki Ráthpártiakat erőszakkal visszatartották. — Mindezek roppant elkeseredést okoztak az abrudbányai polgárok közt, a kik elhatározták, hogy a törvénytelen választást petícióval fogják megtagadni.

**Vegyes hírek.** Reiszig Ede, a békésmegyei kormánybiztos, azzal kezdte meg működését, hogy betiltotta a kereskedőknek a napilapok elárusítását. Azt hiszi a jámbor, hogy ezek okozták a békésmegyei szocialista zavargásokat. — A szliácsi választókerületben Huszághal szemben Radvánszky lett képviselőnek megválasztva. A Huszágh-párt megis magának követeli az erkölcsi diadalt és Huszághnak faklyásmenetet rendez. — Válasz az oláh ifjaknak. Az oláh memorandumra adandó válasz június hó végével fog sajtó alól kikerülni. Megjelenését eddig a roppant adathalmaz rendezése és a sok nyelvre való lefordítás késleltette. A magyar memorandum nyolczadret nagyságu lesz és két-három ivre terjed és körülbelül három-ezer példányban küldetik szét. — A tanfelügyelői karban — mint a M. H. értesül — nagyobb változások várhatók. Ha e hírek hinni szabad, végrevalahára megtörténik itt is a kiválogatásnak az a munkája, melyre bizony elég szükség van. A közoktatási kormány dicséretet érdemel, hogy rászánta magát e lépésre, melytől népnevelésünk menetének javulása és gyorsabb lüktetése várható. — Az osztrák-magyar államvasutak államosítása. Baross kereskedelmi miniszter az osztrák-magyar államvasut magyarországi hálózatának államosítására vonatkozó törvényjavaslatot a legközelebbi napokban fogja a képviselőház elé terjeszteni. — Hurbán glóriája. Hurbán emlékére a Turóc-Szentmártonban tervezett tót gimnáziumnál alapítandó ösztöndíjra és Hurbán szobrának költségeire Csehországban is gyűjtést rendeztek, a melynek eddig a prágai Hlas Národa jelentése szerint 513 frt az eredménye.

#### KÜLFÖLD.

##### Magyar miniszterek Bécsben.

Baross Gábor kereskedelmi s Wekerle Sándor pénzügyminiszter Bécsbe utaztak. Baross Gábor kereskedelmi miniszter bécsi utjának célja, mint egyik értesítő jelenti, az, hogy jelentést tegyen a királynak az osztrák-magyar államvasut államosításáról. — Wekerle Sándor pénzügyminiszter értekezett Steinbach osztrák pénzügyminiszterrel. A két pénzügyminiszter értekezésének végeztével közös miniszteri tanácskozás volt, melyen gr. Kálnoky és

## TÖRVÉNYSZÉK.

**A Matlekovits elleni fegyelmi vizsgálat** A »Bud. Korr.« jelenti: A hirdette vált Kókán-féle bűnügyben a vádlott ép úgy, mint védelme, a legkülönbözőbb vádakat emelték Matlekovits Sándor államtitkár ellen. A törvényszéki tárgyalás folyama alatt a kormány is rendelt el vizsgálatot ez ügyben közigazgatási és fegyelmi tekintetből s mint annak idején már jelentettük, kiküldött több államtitkárból és a főszámszék alelnökeiből álló bizottságot, a mely bizottság azonban érdemlegesen csak a törvényszék ítéletének jogerő emelkedése után tárgyalhatta ezen ügyet. — Tudvalevőleg az első, második és harmadik bíróság ítéletében kimondta, hogy az emelt vádak teljesen alaptalanok. — A fegyelmi bizottság e napokban fejezte de tárgyalásait és — értesülésünk szerint — Matlekovits nyugalmazott államtitkár fegyelmi uton sem találván elmarasztalhatónak, ellenében az eljárást megszüntette. — Ezen határozat a kormány által is jóvá hagyatván, végbevezést nyert az egykor oly nagy feltűnést keltett ügy.

## Irodalom és művészet.

**A ki magát a színpadon látja.** Érdekes színházi estje volt vasárnap Kolozsvárnak, mikor Derék Antal új darabját: »Gábor Áront« adták először. Berde Mózes 1848-iki kormánybiztos is ott szerepel ugyanis a darabban, a ki még él s jelenleg nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos végig nézte, hogy szerepel ő a színpadon. — Midőn a darabban Berde Mózes, a deli ifjú kormánybiztos harcra buzdítja a székeket, menydörgő taps hangzik fel a színházban. Berde Mózes, a hajdani kormánybiztos, a nyugalmazott miniszteri hivatalnok pedig lehajtotta ősz fejét tenyerére és könnyek közt mondogatta egész fenhangon, úgy, hogy szomszédjai jól meghallhatták: »Igaz! Igaz! Így mondtam! Én voltam az!«

## Papp Ferencz redivivus.

**Mottó:** Litteras virumque cano!

Lélekemelő mozzanat fejezte be a tegnapi napelőtti városi közgyűlést, mely alkalommal meggyőződhetek róla a kicsiny hitűek, hogy az igazi érdem, habár sokszor későn, de elvégre mégis méltó elismerést és jutalmat talál.

Az évek óta be nem töltött magán levéltárnoki állásra ugyanis, — miként azt már tegnapi napelőtti számunkban megírtuk — a város nyugalmazott főjegyzője Papp Ferencz ur, kit a polgármester ez állásra egyhangulag kändált, ekkor választott meg a közgyűlési tagok óriási lelkesedése mellett.

Élénk emlékezetünkben van még és azt hisszük, minden tisztelt bizottsági tagnak ez érdemes férfiú korszakot alkotó főjegyzői működése, melylyel elődei e téren harmadrangú csillagokká homályosítá. Senki ő előtte, az utána következő időt nem is említve, nem volt képes közgyűléseinken a péruai vagy brazilai konzulok kinevezéséről szóló nagyfontosságú miniszteri rendeleteket, vagy a titkár által megszerkesztett polgármesteri jelentéseket oly kitűnő szónoki verve-el előadni, a melyekre hozott bonyodalmas határozatokat aztán ékes tollalval mindig bámulatra méltó praecisítással tette fel; holmi szabályrendeletek, feliratok megszerkesztését, — patronatus, a g y k ö l c s ö n, — regále ügyekbeni felterjesztések elkészítését, mint hozzá nem méltó haszontalanságokat, nagy szerényen a kevésbé tehetséges aljegyzőkre bízván. Avagy nem ő volt-e azon önálló gondolkozású és határozott jellemű férfiú is, ki egy szavazás alkalmával, a főispán ur haragjával nem törődve, nem-szavazatát férfiasan vissza szivta s komoly higgadsággal sietett azt igennel helyettesíteni?

Valóban lámpással keresve sem sikerült volna e fontos állásra alkalmasabb egyént találni e már főjegyzősége előtt is nagy és

fényes mulattal dicsekedhető nemes férfiúnál, kit arra hosszas tanulás által megszerzett tudományos ismeretein, továbbá Ciceró nyelvének alapos ismerete s több művelt európai nyelvnek birásán kívül, megnyerő egyénisége is köztudomás szerint kiválóan képesítenek. Hálas elismerés illeti meg ezért körültekintő polgármesterünket, ki e megiszteltetést egyáltalában nem kereső derék férfiú ellenállását hosszas rábeszélés után legyőzve, sikerült neki azt ez állásra megnyerni.

Csak is azon szűkkeblűség botránkozthat meg bennünket, hogy a polgármester ur takarékosági politikáját érvényre juttatva, jónak látta a szóban levő rendkívül terhes állással járó ezer forintból, tekintettel a nyugalmazott főjegyző ur szerény nyugdíjára, — nyugdíjban nem sokkal kap többet, mint az első aljegyző hivatali fizetése, — kétszáz forintot abezugolni. Ezen körülmény a megválasztott új levéltárnokot is méltán bosszanthatja.

Még csak azt említjük meg, hogy e választás az egész városban, de különösen a tisztviselői kar közt, nagy örömet okozott s ez utóbbiak tömegesen siettek gratulálni az anynyira nélkülözött kedves kartársnak, ki újból hivatalba lépését, hallomás szerint diszlakomával fogja megünnepelni, mely hogy lehetőleg fényes leend, arra nézve az ünnepezt széles körben ismert bőkezűsége és szíves házigazdai volta elegendő garantiát nyujtanak.

Ti pedig titkos levéltárban pihenő, porral fedett százados akták! folytassátok csak nyugodtan tovább csendes almaidokat. A benetek rejtező sötét titkok ti k o k maradnak ezután is, nem csak a nagy közönség, de a melletek rendelt titkos levéltárnok előtt is, most és minden időben!

## Közgazdaság.

**— Táviratok küldöncz díjai.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, — a táviratok küldöncz díjainak egysegésítése tárgyában. E részben folyó évi jul. 1-jével a következő határozatok lépnek életbe: A táviratok díjmentes kézbesítésének köre, a mely eddigelé a leadó távirahivataltól két kilométerre volt megállapítva, ezentul tekintet nélkül a távolságra a leadó távirahivatal székhelyét képező községnek egész belterületére kiterjed. Mindazokért a táviratokért, a melyek a leadó távirahivatal díjmentes kézbesítő körén kívül (pusztán, telepen, laktanyában, intézetben stb. avagy más községben) lakó czimzettnek szólnak — hacsak »telegraph restant« nincsenek czimezve, avagy postán nem küldendők tovább, táviradai küldönczdíj jár, a mely tekintet nélkül a távolságra, a napszámra és egyéb helyi körülményekre, a magyar szent korona egész területére nézve táviratonként negyven (40) krajczárban van megállapítva. Ezen egysegés és állandó táviradai küldönczdíjat mindenkor a feladónak kell lefizetnie, akár hatóság legyen a czimzett, akár magán egyén, még pedig a távirat díjával egyszerre egy összegben és ugyanazon módon, tehát 50 forintig frankojegyben, 50 frton túl készpénzben, hitelezéseknél pedig a leszámolás alkalmával. A leadó távirahivatal a beérkező küldönczös táviratokat, ha husz kilométert meg nem haladó távolságra szólnak, vétel után rögtön, külön küldönczczel tovább szállítja és kézbesíteti; ha pedig 20 kilométernél messzebb eső helyre szólnak, díjmentes ajánlott, expressz levélként, postán a legközelebbi indítással ahhoz a postahivatalhoz tovább küldi, a melynek kézbesítő körébe a rendeltetési hely tartozik. — E postahivatal a küldönczös táviratot, beérkezése után azonnal expressz levélként, illetve küldönczczel házhöz kézbesíteti. — A hazai vasuti táviradák által kézbesítendő táviratokra nézve folyó évi július 1-ével szintén az előző 1—5 pontba foglalt határozatok lépnek életbe, mindazonáltal oly eltéréssel, hogy a »Távirati szabályok és Díjtáblák« 35. és következő lapjain felsorolt, a

hasonnevű községtől távoleső vasuti táviradai állomások díjmentes kézbesítő köre csakis az illető pályaudvar területére terjed ki és hogy az innen a nevet adó községbe kézbesítendő táviratokért a feladónak küldönczdíj fejében, tekintet nélkül az állomásra és a távolságra, táviratonként egységes (15) tizenöt krajczárt kell lefizetni, illetve frankojegyben lerónia. Az Ausztriával, a megszállott tartományokkal és a külfölddel való táviratforgalomra a fenti határozatok egyelőre nem terjedjenek ki, minél fogva e részben a fennálló szabályzat és eljárás érintetlen marad.

## Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 11.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronkint 300—400 klgron felüli sulyban) 41.—42.50. Óreg közép (páronkint 300—400 klgron sulyban) — — — 3. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 44.—45.— 4. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr, sulyban) 45.—46.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 41.—42.50 7. Közép (páronkint 220—280 klgr, sulyban) 44.—45. 8. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—46.50.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban, 46.—46.25 10. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 46.—46.25 11. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46.50—47.— Sertés létszám: június 9. napján volt készlet 137,746 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizalni való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtattott 910 drb.

**Budapesti gabonatózsde.** Június 12-én. Buza tavaszra — — pénz, — — áru máj.—jun. 9.80 pénz, 9.85 áru, őszre 9.41 pénz 9.43 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6.17 pénz, 6.19 áru. Zab őszre 5.86 pénz, 5.88 áru, őszre 5.80 pénz, — — áru. Káposztarepce aug.—szept. 16.20 pénz, 16.30 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**  
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,  
**Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Igen jutányos árban és tisztességesen lehet

## temetkezni

bármely osztályú családnak a debreczeni asztalos-egylet temetkezési intézetében

## Kenyérpiaez-tér Tisza-ház

Kovács Mihály fűszerkereskedése szomszédtságában.

A legjobb és legegészségesebb  
**ü d i t ő - i t a l,**  
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő italvegyületeket ad: a

**MATTONI-FELE**  
**GISSHÜBLER**  
SÁVANYU-KUT

oltja a szomjat, hűsít és felfríasít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

br. Bauer közös miniszterek, Taaffe gróf miniszterelnök és Steinbach dr. pénzügyminiszter, magyar részről pedig Wekerle Sándor és Szögyény-Marich László miniszterek vettek részt. A tanácskozások a jövő évi közös költségvetés körül folytak.

**A delegációk** csak novemberben foghatnak összeülni. Hir szerint a hadügyminiszter több szükséglete úgy a rendes, mint a rendkívüli előirányzatban, igen jelentékeny. E körülmények összeköttetésbe hozzák Steinbach pénzügyminiszternek azt a nyilatkozatát, melyben Plenernek a kisiparosoknak nyújtandó adókönyvitészekre vonatkozó indítványát mellőzni kérte.

**Az orosz kormány** nagy buzgalommal hozzájárult a délnyugati kormányzóságokban levő katolikus templomok és zárdák kevesítéséhez. Legutóbb a dubioi apáczakolostort záratta be azzal az indoklással, hogy titokban iskolát tartottak fenn benne. Az orosz kormány czélul tüzte ki, hogy mindazokat a katolikus templomokat és kolostorokat, amelyekről bár a legkisebb valószínűséggel feltehető, hogy valamikor ó-hitűek alapították, a kiknek utódai a lengyel uralom alatt a katolikus vallásra tértek át, bezáratják és lefoglalják.

**Vegyes hírek.** Caprivi lemond. A „Figaró” értesülése szerint Caprivi birodalmi kancellár már legközelebb lemond s utóda vagy Miquel lesz vagy Waldersee (?) — Agitáció a hármasszövetség ellen. Az olasz radikálisok központi klubja elhatározta, hogy a hármasszövetség megújítása ellen az országban agitációt fog kezdeni. — 34.000 laza dó. Mozambiqueben egy törzsfőnök s 34.000 benschülött föllázadt Portugália ellen és kijelentette, hogy Angliához csatlakozik. A kormányzó katonaságot küldött a fölkelők ellen, hogy a lázadást elfojtsák.

## Ujdonságok.

**\* Debreczen közegészsége érdekében.** A nyári évszak beálltával több oly intézkedés vár megoldásra, melyek a közegészség fenntartására lényegesen szükségesek. Dr. Sárváry Gyula tisztí főorvos ösmeretes buzgalomával összegyűjtötte mindazon hiányokat, melyek városunkban a közegészséget veszélyeztetik s a hiányok pótlására a városi tanácshoz javaslatokat nyújtott be, melyek az övintézkedések gyors megtételét sürgetik. — Ugyanis a légtör- és a talaj-tisztaság megóvására s a fertőző anyagok eltávolítására nézve elkerülhetetlen, hogy a rendőrség utasítsa a házi gazdákat az udvarok tisztán tartására. Mint megirtuk, a rendőrség e czélra meg is tette már az intézkedéseket. A piacra hozott élelmi czikkék és italok a legnagyobb felügyelet alatt tartandók. E czélból a ker. kapitányságok a ker. orvosok közbejöttével naponként tartanak vizsgálatot, mely alkalommal megvizsgálandó lesz az is, hogy az élelmi czikkék természetes epsége az elarusító által nem csökkentett-e? — A szikviz-gyárak havonként megvizsgálandók. — Az utcákon összegyűjtött anyagoknak naponként a reggeli órákban való eltávolítására, továbbá a vágóhidak, vendéglők és koresmák és azok udvarainak tisztántartására különös gond fordítandó. — Azon bérkocsi állomások, melyek még aszfalttal ellátva nincsenek s e miatt dögleletes büzt terjesztenek, sürgősen aszfalttal ellátandók lennének. — A bérkocsi állomások, továbbá a városi középületek, vendéglők, kávéházak és koresmák árnyékszékai naponként kárbololdattal, vagy kárbol-porrall fertőtlenítenedők. A kárbollal való fertőtlenítés már csak az ellenőrizhetőség czéljából is más fertőtlenítő szerek felett előnyvel bír. — A dajkaságba kiadott gyermekek egészségi állapota október 1-ig havonként megvizsgálandó. — Ohajtandó volna, ha a főutca kocsi-utja, a nagyerdei fűrdőház naponként kétszer felfofozottatnék. E javaslat már rég időtől kezdve általános óhajt fejez ki, mert Debreczenben oly nagy a por, hogy ha egy kis szél kerekedik, tele megy a járókelők szemécszaja. E kellemetlenségnél nagyobb baj az, hogy a por egészségtelen. Sokszor megesis az is, hogy a szekerek nem a kövezen, mely kissé rászós, de a kövezet mellett vágatnak, óriási port

csinálva; erre is jobban ügyelhetne a rendőrség. A locsolásra vonatkozólag mi is tudjuk, hogy a városnak könnyű lenne végbevinni, hiszen a király itt időzése alkalmára csináltatott a tanács utca-locsolókat, melyeknek akkor tájban éreztük is a jó tulajdonságait; de e locsolók azóta pihennek. Csak elő kellene venni ismét és azonnal teljesülnie a közóhajtás, melyet dr. Sárváry sürget. — A csecsemők között minden évben, a meleg hónapokban nagy számmal merül fel a többnyire veszélyes lefolyású bélhurut. E kór fellépése leginkább a csecsemők hiányos táplálkozásában rejlik, p. o. gyümölcs és más nehezen emészthető jeledelek miatt. Helyes volna tehát a kór mérséklése czéljából egy ösmertető hirdetmény ezer példányban való kiadása, melyekből a főorvos utasítása szerint, különösen az alsóbb néposztály világoztatnék fel a csecsemők egészséges táplálkozásának módjáról.

**\* Protestáns zsinat.** Mint az „E-s” írja, mindket hitvallású protestánsok f. evi zsinatára a királyi engedély-levelek egyenlő szövegek lesznek. Király ő felsége az 1790—91. XXVI. t.-czikkben gyökerező azon legfőbb felügyeleti jogát, hogy a zsinatra királyi biztosokat küldjön, a december 5-én Budapesten összehívandó zsinatokon »egyelőre» nem kívánja gyakorolni. Az ev. ref. reformátusok konventje által felterjesztett kérvényre a konvent elnökségéhez immár meg is érkezett a zsinattartási legfelsőbb engedély s az a dunántúli egyházkerület közgyűlésén közhírré is tétetett. Az ág. hitv. evangélikusokhoz az engedély-levelet, hir szerint, még nem érkezett meg.

**\* Az »István«-gőzmalom** raktára még mindég parázs lüz s a tegnapi és mai eső nem fogott rajta. Mig teljesen el nem ég a benne felhalmozott buza és liszt, addig a tűz ki nem alszik. A tűzoltóság most is dolgozik. Holnap lefénnyképezik a romot a tűzoltókkal együtt. Az összeégett gabonát és lisztpepét szekereken szállítják a raktárból a gőzmalom előtti ut szélére. Az összeégett liszt olyan forma, mint a finom fehér kréta.

**\* Van Der Vense Ernő** nyugalmazott altábornagy, ki legutóbb Pozsonyban lakott, Herkulesfürdőben agyonlötöte magát. Az altábornagy ikertestvére, Van Der Vense huszárezredes, három évvel ezelőtt Szabadkán szintén öngyilkos lett s azóta az altábornagy buskomor volt; most követte testvérét a halálba. Van Der Vense Ernőt Debreczenben is nagyon jól ismerték, mert sokáig állomásozott városunkban, hol a polgári osztály rokonszenvét is a legteljesebb mértékben bírta. Azon katonák közé tartozott, kik nagyon jól tudják azt, hogy a katoná egyuttal polgár is, ki nem különbözheti magát el a polgári társadalomtól. Nemzetünknek őszinte barátja volt, s ennek nem egyszer tanujelét adta. Béke lengjen a derék harczi hamvai felett!

**\* Internatus.** Dr. Bayer Ferencz, a debreczeni kereskedelmi akadémia tevékeny igazgatója, a kereskedelmi akadémia növendékei számára internatus létesít, mely már a jövő tanév kezdetén megnyílik. Az internatus az igazgató közvetlen felügyelete és vezetése alatt áll s az akadémia szerves kiegészítő részét képezi. Az internatus egyelőre 30 ifju befogadására lesz képes s azon szülők, kik fiaikat az internatusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérelmükkel legkésőbb aug. hó első napjáig forduljanak közvetlenül az igazgatóhoz. Egy ifju teljes ellátása 10 hónapra 300 frtba kerül, mely összeg előleges havi részletekben küldendő be. Különösen a vidéki szülők figyelmébe ajánljuk ezen intézményt, melynek helyes vezetésére teljes biztosítékot nyújt az igazgató neve, — ki a magyar tanügynek egyik kiváló munkása!

**\* Erdészeti vizsgák.** A folyó év őszén erdészeti államvizsgát tenni szándékozók figyelemzteti a földmívelési miniszterium, hogy a vizsgaletétel engedélyeért a főnnálló államvizsga szabályzat értelmében beadandó folyamodványait a szabályszerűleg szükséges okmányokkal és szakbeli leirással fölszerelve, legkésőbb folyó évi július hó végéig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökéhez, Bedő Albert országos főerdőmesterhez (Budapest, földmívelésügyi miniszterium) bérmentve küldjék be.

**\* Az időjárás** úgy látszik egész éven át a végletekben fog mozogni: a rengeteg hosszú és dermesztően hideg tél után nagyon meleg tavaszunk volt, azt hitte mindenki, hogy ebből csak még melegebb nyár válhatik. S im. még be sem következett a hivatalos nyár, egyet fordult az időjárás, s lett belőle hideg, csunya, széles, esős őszi idő, mely a tavasz mosolygásának, derűjének egyszerre végét vetette, szalmakalapokat, virágos ruhákat eltüntetett, hogy helyébe ismét visszahelyezze a nemez kalapot, felöltöt. Egyébként pedig meglehet, s a jelek is arra mutatnak, hogy az idén is az fog történni, ami harmadéve, hogy a nyár hűvösebb lesz, mint a tavasz, s csak a nyár-urtó és az ősz eleje lesz ismét forró. A megereedt, s lassan bár, de folyton tartó eső ugyan nagy haszonnal járt a gazdaságra, de a jég és a hideg sok kárt tehet, s különösen, ha a hűvös időjárás tartós talál lenni, a kalász érlelő melegnek rendkívüli hiányát fogja érezni a gazdaközönség. Az idő borult.

**\* Kinevezés.** Ferenczy Kálmán máramaros-szigeti kir. törvényszéki irnokot a debr. kir. törvényszékhez segéd-telekkönyvvezető neveztek ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Hiterich Ödön h. böszörményi ev. ref. gimnásiumi tanárt rendes tanárrá nevezte ki a selmeczbányai ág. evang. főgymnáziumhoz.

**\* Eljegyzés.** Janiky-Berényi Géza, szegedi színházi titkár, jegyet váltott Debreczenben M a r i a l a k y V i l m a kisasszonnyal. — Áldás és boldogság kísérje az ifju pár frigyét!

**\* Rendőrök mint spanyol lovagok.** A mostani esős időben mutatták be a város népének rendőreink új esőköpönyegüket, mely egészen divatos. Nem oly hosszú, mint a régi, majdnem derékig ér csak s tulajdonképen egy nagy gallérnak látszik. A rendőrök úgy tűnnek fel benne, mintha spanyol lovagok lennének.

**\* Apróság.** A kinek nem kell orvos. Orvos (a beteghez): „Ne egyék oly sokat, igyék mértékletesen, maradjon otthon este, kevesebbet dohányozzék, és tegyen naponként nagyobb sétát, rendes mozgást. tornázzék!”

Beteg: „Mit gondol tulajdonképen doktor ur? Azt hiszi, ha én mindezt megakarnám tenni, szükségem volna orvosra?”

**\* Rendőr szeretne lenni.** Beállit a főkapitányhoz egy siheder legény Hadháznál és azt mondja, hogy ő rendőr szeretne lenni.

— Hát aztán elég bátor vagy? kérdé tőle a főkapitány.

A fiu megvakarja a füle tövét.

— Már csak kivallom, hogy a bátorságot megmutassam, hát biz a mi korcsmánkban a multkor nagy verekedés volt s úgy leütöttem őt legényt, hogy meg se kukkantak egy jó óráig.

— Bizony fiam, mondá e nagy bátorságra a főkapitány, minden egyébbnek való vagy te csak rendőrnem.

A fiu szomoruan ment ki. Odakint meglátja egy ösmerőst és elpanaszolja neki a baját.

— Nem akceptáltak. Aztán elmondja, hogy be is bizonyította a bátorságát a főkapitány urnak, még se vették föl.

— Jaj öcsém, azt kár volt mondanod. Ugy kellett volna megmutatnod, hogy jó vagy rendőrnem, hogy elmondta volna, milyen nagy verekedés volt az, a melyiktől te — elszaladtál!

**\* Köszönet.** Mindazon jó barátok, ösmerősök, — nemkülönben az 1848/49-diki honvéd bajtársak, kik felejtethetlen jó férjem néhai Laukó József 1848/9-iki honvéd őrmester temetésén megjelentek s fájdalommat megjelenésökkel enyhítették, fogadják a legmélyebb köszönetemet, nemkülönben Dankó Mihály temetkezési intézet tulajdonos is faradozásaiért. Özv. Laukó Józsefné.

**\* Vendéglő átvétel.** A »Csokonai«-hoz czimzett vendéglőt és sörcsarnokot az e helyütt már előzőleg is előnyösen ismert Péter Pál vette át, s igyekszik annak régi jó hírét továbbra is fenntartani. Ajánljuk az új vendéglőt e régi közkedvelt helyen a közönség pártfogásába.

## A nyári táncmulatságokra

## Szabo Lajos fiai cégnél

nagy választékban kaphatók:

FRANCZIA BATISTOK,  
zefirek és atlassin

gyapju Voile-ok,

CRETONOK,

olcsó szabott árakban.

202.

—33.

## Leszállított árak!

Atyántól átvett üveg, perczel-  
lán és konyha berendezési üzle-  
temben tülhalmazott raktár miatt az ösz-  
szes **asztali thea, kávé, mocca**  
készleteket, **függő lámpákat, fa- és**  
**bádog-tálcákat, virág-vázákat,**  
**disz-korsókat** a mai naptól leszállított

## gyári árakon

szolgálom.

Debreczen, 1891. június hó.

251 4

Ifj. Pajer József.

SOHA TÖBBÉ ELŐ NEM FORDUL  
e ritka

## ALKALMI-ELADÁS!

— Majdnem ingyen. —

Csak! 2 frt 60 kr. Csak!

egy kitünő zsebóra

igen elegáns lánczczal!

Miután az összes külföldi fiók-üzletem  
feloszlik, kénytelen vagyok a készletben levő  
órás raktáramat elárúsítani, úgy, hogy mátol  
kezdve

egy igen finom, jól járó órát

urak hölgyek vagy fiuk számára **2 frt 60 kr**  
potom áron adok el, ingyen mellékelve hozzá  
egy igen divatos lánczot. — A megrendelések  
azonnal és pontosan eszközöltetnek utánvét  
mellett.

ELSŐ és LEGNAGYOBB ÓRARAKTÁR

(CARL POLLÁK)

Bécs, Novoragasse 43. sz.

Felséges ünnepi ajándék!

263.

10—4.

## Foglalkozás.

Bármely állásu megbízható szemé-  
lyek, kik *sorsjegytársaságok* létrehozásá-  
hoz tagok szerzésével foglalkozni akar-  
nak, *szép jövedelmet* nyerhetnek. Ajánlatok  
intézendők a *Budapesti Bank egyesület*  
*részvénytársasághoz* Budapesten.

Eladó  
kerti bor.

50 hectoliter kerti bor, ho-  
mök talajról, — **elado.** Érte-  
kezhetni erről Czegléd-utca 44.  
sz. alatt.

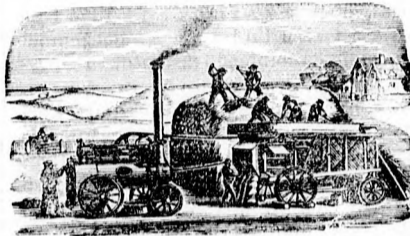
280 3—2

## Baris Ferencz és Társa

(ezelőtt Strobl, Baris és Kollerich)

gépgyárosok

Budapesten, IX. ker., Lónyay-utca 15. szám



ajánlják: jeles szerkezetű és kiváló nagy mun-  
kaképességű, számtalan kiállításán és versenyen  
első díjat nyert gazdasági gépeket, ugymint  
**járgányaikat, cséplőgépeiket,** kitünő  
**gabnatisztító és osztásozó Baker-ros-  
táikat, szilva-rostáikat, ekéiket, boro-  
náikat, vetőgépeiket** stb. Árjegyzékek ki-  
vátatra díj- és bérmentesen megküldetnek.

## AZ »EPERJESI NÉPBANK« KÁLYHAGYÁRA

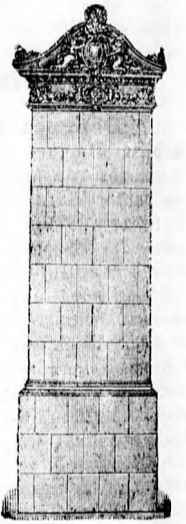
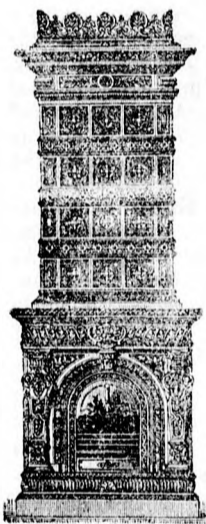
kályhainak szépségével és kitünő minőségével  
nemcsak a nagyérdemű vevő közönség tetszé-  
sét és megalégedését megnyerni szerencsés volt,  
hanem a kereskedelmi Miniszter ur **Ö** Excel-  
lenciája is, a birtokunkban lévő kegyes leira-  
tának tanúsága szerint, kályhagyárunk létesíté-  
séről örömmel vett tudomást és azt gyárimányai  
alapján, a maga nemében első rangu vállalatnak  
minősítette.

Miért is igen jó minőségű és izlésteljes kivitelű

## finom cserépkályhainak

nagy választékát és készletét, a t. cz. közön-  
ségnek megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek  
kaphatók és a megrendelések tehetőek Debreczenben



## Kovács Gyula vaskereskedő urnál

vagy Eperjesen a tulajdonos

271. 10—2.

EPERJESI NÉPBANKNÁL.

Az egyesült magyarhoni üveggyár

részvénytársaság

(előbb **Kuhinka István K. és Fia** ujtantalvölgyi üveggyár részvénytársaság)  
debreczeni raktárát (Piacz, 1903. Weisz Sándor ur házában)

feloszlátván, a raktár helyiségében található

összes üveg- és porcellán-árak

mig a készlet tart

— T E T E M E S E N —

leszállított árakon,

készízetés mellett elárúsítatnak.

## Kiadótanyabirtok

**A Kis-Elepen, közel B.-Ujvároshoz, 19<sup>1</sup>/<sub>2</sub> nyilas (110 cat. hold) első osztályu tanyaföld,** gazdasági épületekkel és lakházzal ellátva, folyó év október hó 1-ső napjától 6 évre hasznó bérbe kiadó.

Értekezhetni  
**KEREKES GÉZÁVAL**  
czegléd-utca 44. sz.

258.

6—5.



### Még a legszebb hölgy

is a Salvator-gyógyszertárnak Nasicban. Eszék mellett, Speonial-laboratoriumában a szépség ápolására, száz meg száz ész-zerü, ártalmatlan, az arc, a karok és kezek, haj és fogak minden szépséghibái ellen szolgáló készítmény között, talál valami alkalmasat. Ajánlom például: dr. Spitzer újonnan javított arczenőcsét á 35 kr. dr. Spitzer újonnan javított mozdóvizét á 40 kr. dr. Spitzer valódi Salvator-glycer. szapp. á 50 kr. dr. Spitzer lyoni rizslisztjét — á 50 és 80 kr. melyek a bőr minden hibáit és pedig az arcz vörössége, szeplő, pattanások, májfoltok, bőratka s több e félet, gyökeres és ártalmatlan módon eltávolítanak. Jótállás melletti ártalmatlan olom-és higanytartalommal bíró, készítményekkel nem tevesztendő össze. Szállítása csupan a Salvator-gyógyszertár által Nasicban, Eszék mellett. — Felvilágosítások a haj, bőr, fogak stb. minden szépséghibájáról, és érdekes röpirat: „Törléte-titkok”, ingyen és bérmentve. Ismét-eladónak különösen nagy engedmény. 3 frton felül bérmentve. 1 frton alól semmi sem küldhető. Csomagolás ingyen. Küldeményünk tartalma kívülről föl nem ismerhető.

### Szives tudomásul.

Figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy mi Kapferer és Tsa verseny-társunkkal, valamint ehhez hasonló czéggel semminemű összeköttetésben nem állunk, és a mi eredeti Kneip Sebestyén-féle egészségi fehérneműnk csak akkor valódi, ha minden egyes darab a mi piros, Wörishofen látképevel bíró védjegyükkel van ellátva.

**Kneipp Sebestyén plébános-féle**  
eredeti tiszta szövésü

**egészségi fehérneműje.**

Első osztrák gyártmány.

Egyedüli főraktár nagyban és kicsinyben

**Weninger Károly és Spiekermann Egon czégnél**

BÉCS, I. GRABEN 8

Fióküzlet VI. Alserstrasse 27.

Illustrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

Czim:

Haupt-depot Kneipp'scher Gesundheitswäshe

75.

WIEN, I. GRABEN 8.

10—3



# SZABADALMAKAT

uj találmányokra kieszközöl és értékesít

## VÉDJEGYEKET

lajstromoztat minden államban

**BENEDEK LAJOS és TÁRSAI**

SZABADALMI IRODÁJA

3—3.

BUDAPEST, MUZEUM-KÖRUT 10.,

mely iroda a keresk. miniszterium 24324/86. számú körrendeletével a föl találók bizalmába ajánlatott és évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

# LAEHNE-INTÉZET

SOPRONBAN.

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

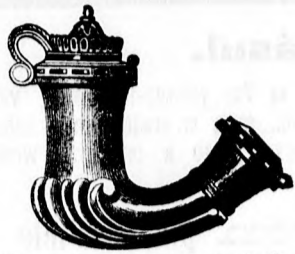
**Uj növendékek a szünidői két honapon is fölvétetnek.**

Értesítővel, prospektussal szivesen szolgál

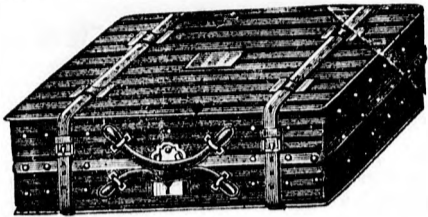
282

14—2

az intézet igazgatósága.



Adler-féle tajtekipák gyári raktára



98 100—15

Mindenféle **utazási- és toilette-czikk**ek legjutányosabb árban kaphatók

**Szent-Királyi Tivadar**

műiparúruk raktárában  
Debreczen, városház épületében.

# JÉGHIDEGVÍZ

## a „Margit“ fürdőben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy fürdőintézetemet a legújabb vívmányú **hidegvíz szivattyúval** szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

## zuhany-termemet

jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegvíz Bazint is jéghidegvízzel láthatom el.

**Gőzfürdő-jegy a pénztárnál . . . . . 60 kr.**

**Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . 65 kr.**

**Zuhany-jegy a pénztárnál. . . . . 30 kr.**

**Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . 44 kr.**

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri

287 —3

tisztelettel

a tulajdonos.

Legújabban szabadalmazott

# m o s ó g é p e k,

## kerti lóczák,

### KERTI BUTOROK,

#### jégszekrények,

#### TIZEDES MÉRLEGEK,

#### mezőgazdasági eszközök,

### a legjobb kaszák

írásbeli jótállással,

### vas- és kátránytető-lemezek,

#### valódi „FUCHS“-féle

#### rokás jegyü szerszámok

minden iparághoz.

Minden vasáruba vágó czikk

### legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap, kívánatra, bérmentve küldetik.

# TÓTH GYULA

273 100—51 ELŐBB

TÓTH LAJOS ÉS TÁRSA

vaskereskedése Debreczen, főpiacz városház és czepléd-utca sarkán.

